

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 576/2013-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. V. M., B., a Ing. P. M., B., zastúpených Advokátskou kanceláriou M., s. r. o., B., konajúcou advokátom Mgr. S. M., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 140/2012 zo 14. februára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. V. M., a Ing. P. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2013 doručená sťažnosť MUDr. V. M., a Ing. P. M. (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 140/2012 zo 14. februára 2013.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli v procesnom postavení žalovaných účastníkmi občianskeho súdneho konania o určenie vlastníckeho práva vedeného na Okresnom súde Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 5 C 111/2008. Rozsudkom okresného súdu z 30. septembra 2009 tento žalobu žalobkyne G. Č. pôvodne zamietol, avšak uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 25 Co 127/2009 z 20. januára 2010 bol tento rozsudok zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. V poradí druhým rozsudkom okresného súdu z 23. júna 2010 tento žalobe vyhovel a určil, že žalobkyňa je vlastníčkou nehnuteľnosti – pozemku, ktorý bol vo výroku rozsudku špecifikovaný. Na odvolanie sťažovateľov krajský súd rozsudkom sp. zn. 25 Co 154/2010 z 26. októbra 2011 tento rozsudok okresného súdu potvrdil. Na podklade dovolania sťažovateľov vo veci rozhodoval najvyšší súd, ktorý uznesením sp. zn. 6 Cdo 140/2012 zo 14. februára 2013 (teda nie rozsudkom, ako nesprávne uvádzajú sťažovatelia v sťažnosti, pozn.) ich dovolanie odmietol.

3. Sťažovatelia namietajú porušenie označených práv, ku ktorému podľa petitu sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný, došlo rozsudkom (správne uznesením, pozn.) najvyššieho súdu, pričom sťažnostná argumentácia sťažovateľov bola najskôr orientovaná na popis priebehu konania pred všeobecnými súdmi s odkazom na relevantné skutkové a právne okolnosti:

„... postupom a rozhodovaním súdov bolo rozsiahlym spôsobom zasiahnuté do základných práv a slobôd garantovaných príslušnými všeobecne záväznými predpismi sťažovateľom a to najmä vo vzťahu k právu na riadnu súdnu ochranu, keď

- súdy v celom doterajšom priebehu súdneho konania nezdôvodnili riadnym spôsobom nimi prijaté negatívne rozhodnutia voči sťažovateľom a to z dôvodu absencie zákonnej argumentácie pre závery súdu a absencie akejkoľvek protiargumentácie vo vzťahu k rozhodnej a významnej argumentácií predkladanej sťažovateľmi,

- sudy v celom doterajšom priebehu súdneho konania nerešpektovali prejednaciú zásadu, ktorou sa riadi občianske súdne konanie,

- sudy nerešpektovali ani príslušné ustanovenia zák. č. 99/1963 Zb. občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov,

to všetko v intenzívnom rozsahu znamenajúcim odňatie možnosti konania pred súdom a teda nezabezpečenia práva na súdnu ochranu...

Pre ozrejmienie skutkového a právneho základu podávanej ústavnej sťažnosti, si sťažovatelia dovoľia ozrejniť základ prejednávaneho súdneho sporu. Jeho podstatou je uplatnenie vlastníckeho práva žalobkyne ku konkrétne špecifikovanému pozemku voči sťažovateľom a to na základe výmeru o vlastníctve pôdy z 08. 05. 1948 č. 1701/48.

Obrana sťažovateľov voči uplatnenému nároku žalobkyne bola založená na dvoch rozhodujúcich skutočnostiach a to:

A/ rozhodný výmer je aktom nulitným,

B/ vlastníctvo sporných pozemkov bolo vydržané predchodcami sťažovateľov a žalobkyňa nepredložila žiaden dôkaz, ktorý by uvedené vydržanie spochybnil.

A/ nulitosť rozhodného výmeru o vlastníctve pôdy bola odôvodňovaná niekoľkými rozhodujúcimi skutočnosťami a to, že

1. v zmysle Nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Sb. SNR o konfiškovaní a urýchlenom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa, bolo umožnené pridelovať presne špecifikovaný majetok odplatne, alebo /vo výnimočných prípadoch/ bezodplatne. V prípade odplatného pridelenia majetku, bol presne upravený postup určenia prídellovej ceny.

Len výmer o vlastníctve pôdy, ktorý splňal všetky zákonné náležitosti zabezpečujúce, že sa jedná o riadny akt, zakladal následky vyplývajúce z príslušnej právnej úpravy... Skutočnosť, že výmer o vlastníctve pôdy neobsahoval určenie prídellovej ceny znamená absenciu podstatnej náležitosti čoho následkom je nulita uvedeného rozhodného výmeru a teda tento nespôsobuje vznik akýchkoľvek následkov.

Argumentácia súdov bola založená na tvrdení, že podľa predmetného výmeru mala byť cena určená v prídellovej listine, § 1 ods. 1 nariadenia SNR č. 104/1946 Zb. umožňoval vydávať Výmery o vlastníctve ešte pred zaplatením ceny, teda aj pred jej určením, z iných dôkazných prostriedkov sa javí, že k určeniu ceny došlo. Jednalo sa o argumentáciu súdu

v úplnosti prehliadajúcu a ignorujúcu argumentáciu sťažovateľov, podľa ktorej k vydaniu prídelovej listiny, ktorá aj podľa súdu mala obsahovať cenu prídelu nikdy nedošlo a táto nebola súdu nikdy predložená...

2. Sťažovatelia počas celej doby súdneho konania tvrdili, že predmetný výmer o vlastníctve pôdy bol vydaný subjektom, ktorý nemal kompetenciu vydať takýto výmer.

Podstata uvedeného spočíva v skutočnosti, že rozhodný výmer o vlastníctve pôdy bol prijatý Pracovnou skupinou poverenictva pre pozemk. ref. v T. Oprávnenie prijímať výmery o vlastníctve pôdy bolo však dané Poverenictvu pôdohospodárstva a pozemkovej reformy a to nariadením č. 104/1945 Sb. v spojení s nariadením č. 104/1946 Sb. Postavenie a kompetencie Poverenictva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy určovalo nariadenie č. 27/1945 Sb.n. SNR, ktoré jasne určovalo štruktúru a kompetenciu predmetného orgánu. Žiaden všeobecne záväzný právny predpis neurčoval takúto kompetenciu akejkoľvek pracovnej skupine, prípadne inému útvaru poverenictva...

3. Nepodpísanie rozhodného výmeru, keď tento nebol podpísaný žiadnym úradníkom, ale bolo využité tzv. faksimile, t. j. otláčok pečiatky nahrádzajúci podpis. Jednalo sa o ďalší nedostatok rozhodného výmeru, keď rozhodnutie správneho orgánu musí byť podpísané konajúcou osobou.

B/ vydržanie vlastníctva sporných pozemkov

predstavuje problém, kde sa v podaní súdov opätovne stretávame s absenciou riadneho zdôvodnenia, nerešpektovaním prejednávacej zásady, ktorou sa riadi občiansky súdny poriadok a nerešpektovaním času ako kategórie významnej v predmetnej veci.

Podstata uvedeného spočíva v ignorácii faktu, že žalobkyňa nepredložila žiaden dôkaz, ktorý by preukazoval nepravdivosť naplnenia podmienok vydržania právnymi predchodcami sťažovateľov potvrdených verejnou listinou. Sťažovatelia pred súdom preukázali, že ich predchodcovia nadobudli vlastnícke právo k sporným pozemkom vydržaním, t. j. originárnym spôsobom nadobudnutia veci.... Z uvedeného je zrejmé, že žalobkyňa v konaní pred súdom nepredložila žiaden dôkaz, ktorý by spochybnil vydržanie, t. j. nadobudnutie vlastníckeho práva predchodcami sťažovateľov v období kedy k nemu došlo...

C/ Dôvody iné

v priebehu súdneho konania bolo poukazované na viacero ďalších porušení právnych predpisov okrem iného aj na skutočnosť, že súd vo veci rozhodol nad rámec petitu, ktorý bol navrhnutý žalobkyňou a ináč ako bola zmena petitu pripustená rozhodnutím súdu. Základ uvedeného právneho problému spočíva v skutočnosti, že žalobkyňa zmenu petitu navrhla podaním zo dňa 26. 03. 2009. V zmysle uvedeného podania súd na pojednávaní 11. 05. 2009 pripustil zmenu návrhu. V samotnom rozsudku však rozhodol tak, ako to nenavrchovala ani žalobkyňa a ani ako bola zmena petitu súdom pripustená. Sťažovatelia sú názoru, že súd je povinný rešpektovať návrh žalobkyne a od tohto /s výnimkou zákonom určených prípadov/ sa nemôže odchyliť...“

Sťažovatelia v sťažnosti ďalej citujú relevantné ustanovenia ústavy, dohovoru a medzinárodného paktu, aby následne na vlastné odôvodnenie tvrdeného zásahu do ich označených práv uviedli:

„1. súdy a najvyšší súd nemôžu ignorovať a vôbec sa nevenovať

- skutočnosti, či rozhodný dokument, ktorým je výmer o vlastníctve pôdy neobsahuje základnú zákonnú náležitosť a to určenie ceny. V tejto súvislosti nie je možné akceptovať výklad v úplnosti rozporný so zákonným znením a nie je možné akceptovať, že súdy počas celej doby konania nepredložia zákonné znenie, ktoré by odôvodňovalo ich výklad právneho predpisu /skutočnosť absencie prídellovej ceny/,

- skutočnosti, že rozhodný dokument, ktorým je výmer o vlastníctve pôdy bol vydaný neoprávnenou osobou, tejto skutočnosti sa nevenovať žiadnym spôsobom a nešpecifikovať žiaden právny predpis, ktorý by preukazoval oprávnenie subjektu konajúcemu vo veci /vydanie výmeru pracovnou skupinou poverenctva/,

- skutočnosti, že rozhodný dokument, nebol riadne podpísaný a neobsahoval ani otláčok pečiatky kompetentného orgánu. Súdy sa uvedenému vôbec nevenovali...

2. Nedostatky odôvodnenia rozsudkov v predmetnej veci sú umocnené aj skutočnosťou, že na všetky nedostatky odôvodnenia, t.j. chýbajúce zdôvodnenie súdu, upozorňovali sťažovatelia hneď po rozhodnutí súdu prvého stupňa, ktorým súd žalobe vyhovel. Prvostupňový súd pôvodne rozhodol v prospech sťažovateľov, avšak následne bol nútený akceptovať právny názor odvolacieho súdu. Druhé rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo realizované len poukazom na zdôvodnenie odvolacieho súdu a s odvolaním sa

na povinnosť jeho právny názor rešpektovať. Je zrejmé, že takýto postup neznamenal riadne zdôvodnenie súdu prvého stupňa, avšak uvedený nedostatok nebol odstránený ani neskôr v odvolacom a dovolacom konaní.

3. Významným prvkom vyvolávajúcim absenciu riadneho zdôvodnenia rozsudkov súdov je aj skutočnosť, že v odôvodneniach v úplnosti absentuje odkaz na rozhodujúce právne predpisy. Je síce pravdou, že súdy citujú množinu právnych predpisov typu § 80 písm. c/ OSP, §§126 ods. 1 a 132 ods. 1 občianskeho zákonníka riešiacich otázky prípustnosti určovacej žaloby, práv vlastníka a obdobne /t.j. skutočností, ktoré v priebehu súdneho konania vôbec neboli významné, resp. sporné/, avšak vôbec necitujú právnu úpravu riešiacu rozhodujúce otázky špecifikované v bode 1 /absencia zákonných náležitosti výmeru, nerozhodovanie kompetentným orgánom a pod./...

4. Konajúce súdy, a aj NS SR, vo veci mali tendenciu nahrádzať absenciu špecifikácie všeobecne záväzných právnych predpisov poukazom na iné rozhodnutia súdov v údajne obdobných veciach. V tejto súvislosti je zaujímavá skutočnosť, že najmä odvolací súd sa predovšetkým zamerlal na vlastné rozhodnutia. Citované boli aj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR...

5. Za popretie práva na riadnu súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces je možné považovať aj ďalšie namietané skutočnosti;, najmä nerešpektovanie prejednávacej zásady a skutočnosť, že vo veci bolo rozhodnuté ináč ako navrhovala žalobkyňa a ako bolo pripustené súdom.“

4. Sťažovatelia v petite sťažnosti navrhli, aby ústavný súd rozhodol nálezom tak, že rozsudkom (správne uznesením, pozn.) najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 140/2012 zo 14. februára 2013 boli porušené ich označené práva, ďalej žiadali, aby ústavný súd zrušil tento rozsudok (správne uznesenie, pozn.) najvyššieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Požadovali priznať aj náhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu všetky osoby sú si pred súdom rovné. Každý má úplne rovnaké právo, aby bol spravodlivo a verejne vypočutý nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhoduje buď o jeho právach a povinnostiach, alebo o akomkoľvek trestnom obvinení vznesenom proti nemu.

6. Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, III. ÚS 142/2011). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený. Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím, konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej.

8. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní

ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

9. Ako z uvedeného vyplýva, ústavnému súdu v zásade neprislúcha hodnotiť správnosť právneho záveru všeobecného súdu v konkrétnej právnej veci ani výklad zákona, ktorý v konkrétnej veci aplikoval. Sťažovatelia však túto stabilizovanú judikatúru ústavného súdu opomínajú a sťažnosť uplatnili v podstate ako ďalší opravný prostriedok v systéme všeobecného súdnictva. Sťažnosť v podstate iba kopíruje dôvody, ktoré už sťažovatelia uplatnili v dovolaní proti rozsudku krajského súdu, a tieto stručne dopĺňajú všeobecnými tvrdeniami, z ktorých vyvodzujú porušenie svojich práv. Účel sťažnosti je však v porovnaní s opravnými prostriedkami v systéme všeobecného súdnictva diametrálne odlišný, keďže táto sleduje výlučne ochranu základných práv a slobôd.

10. Vychádzajúc z možných mantinelov ústavno-súdnej korekcie rozhodovacej činnosti všeobecných súdov sa ústavný súd oboznámil s napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Predchádzajúce rozsudky okresného súdu a osobitne ani krajského súdu ústavný súd posudzovať nemohol, keďže je viazaný sťažnosťou (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) a sťažovatelia v petite sťažnosti nenamietali porušenie svojich práv týmito rozhodnutiami nižších súdov. Zákonná požiadavka viazanosti návrhom platí zvlášť pre návrh výroku rozhodnutia ústavného súdu, teda petit sťažnosti, kde sťažovateľ formuluje výrok rozhodnutia ústavného súdu, ktorého sa domáha (m. m. III. ÚS 166/02). To znamená, že ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

11. Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia najskôr zhrnul podstatné dôvody rozsudku okresného súdu a krajského súdu, dovoláciu argumentáciu sťažovateľov, vyjadrenie žalobkyne, aby následne na vlastné odôvodnenie uviedol:

„Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/, b/ O. s. p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) vád a dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu len pokiaľ to pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Ak súdne konanie trpí niektorou z vád vymenovaných v ustanovení § 237 O. s. p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O. s. p. neprípustné. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesné nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným. Osobitne sa zaoberal námietkou žalovaných, že konanie trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O. s. p. spočívajúcou v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho, ako aj prvostupňového súdu....

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by

bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Súd prvého stupňa dostatočne a presvedčivo objasnil, z akých úvah vychádzal pri závere, že boli splnené všetky podmienky vzniku vlastníctva právnych predchodcov žalobkyne na základe výmeru a prečo nie je možné považovať tento výmer za akt nulitný. Rovnako vysvetlil dôvody, z ktorých mal za to, že právní predchodcovia žalovaných nemohli nadobudnúť vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam vydržaním, ako aj ďalšie pre posúdenie veci rozhodujúce skutočnosti. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia. Nemožno nechať bez povšimnutia, že súd prvého stupňa bol pri svojom rozhodovaní viazaný právnymi závermi odvolacieho súdu vyslovenými v jeho zrušujúcom uznesení z 20. januára 2010, ktoré rovnako vychádzalo pri posudzovaní platnosti a účinnosti výmeru zo záverov dovolacieho súdu v obdobnej veci, rozhodovanej pod sp. zn. 4 Cdo 48/2008. Nie je nedostatkom odôvodnenia súdu prvého stupňa, ak sa odvoláva alebo opakuje závery nadriadeného súdu, ktorými je viazaný.

Krajský súd, ktorý zotrval na svojich záveroch uvedených vo svojom zrušujúcom uznesení, sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku prvostupňového súdu, ktorý považoval za vecne správny. Jeho postup bol teda v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O. s. p. umožňujúcim odvolaciemu súdu podrobnejšie nezdôvodňovať svoje rozhodnutie a odkázať na dôvody obsiahnuté v prvostupňovom rozhodnutí, ak sa s nimi plne stotožňuje.

Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv žalovaných. Žalovanými namietané ďalšie vady konaní a rozhodnutí súdov, t. j. že ich konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (ktorú naostatok žalovaní ani nekonkretizujú) a že ich rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. b/, c/ O. s. p.), sú síce prípustnými dovolacími dôvodmi, samotné ale prípustnosť dovolania nezakladajú. Ako už bolo uvedené vyššie, dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania;

nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému prieskumu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Kedže prípustnosť dovolania žalovaných nemožno vyvodit' z ustanovení § 238 O. s. p. a neboli zistené ani vady konania v zmysle § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky ich dovolanie odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný.“

12. Ako z uvedeného vyplýva, najvyšší súd dovolanie odmietol bez meritórneho posudzovania dovolacích námietok, pretože nezistil existenciu niektorej z vád, ktoré v zmysle § 237 OSP zakladajú prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu. Primeraným spôsobom sťažovateľom vysvetlil, že nimi formulované dovolacie dôvody ešte nezakladajú prípustnosť dovolania, a z pohľadu podstaty ich dovolacej argumentácie nemožno považovať odôvodnenia rozsudkov nižších súdov za kolidujúce s požiadavkou na ich riadne odôvodnenie. V tomto smere ústavný súd konštatuje, že záver najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľný či neodôvodnený a ani za taký, ktorý by popieral účel a zmysel dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. V tejto časti preto bolo namieste sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú. Navyše, je potrebné uviesť, že sťažovatelia v sťažnosti opäť namietajú v podstate len nesprávne právne posúdenie otázok týkajúcich sa vlastníckeho práva k spornej parcele, pričom tieto otázky posudzovali iba okresný súd a následne krajský súd. Najvyšší súd dovolanie odmietol bez posudzovania relevancie dovolacích námietok (teda bez posudzovania vecnej správnosti rozsudku krajského súdu), z čoho možno vyvodit', že sťažnosť vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu ani nie je náležite odôvodnená.

13. V reakcii na dôvody sťažnosti ústavný súd len stručne dopĺňa. Najvyšší súd správne uviedol, že pri odôvodňovaní potvrdzujúceho rozsudku je odvolací súd oprávnený podľa § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku obmedziť sa na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku, čo v danej veci bolo zvýraznené aj skutočnosťou, že krajský súd v potvrdzujúcom rozsudku z 26. októbra 2011 odkázal aj dôvody skoršieho zrušujúceho uznesenia v tejto veci z 20. januára 2010 a zároveň závery

vyslovené v iných skorších rozhodnutiach odvolacieho súdu a dovolacieho súdu, ktoré sa zaoberali obdobnými otázkami. Aj podľa názoru ústavného súdu je takýto postup *in concreto* ústavne konformný a nevyžadujúci korekciu zo strany ústavného súdu. Rovnako, pokiaľ ide o absenciu zistenia ostatných dôvodov zakladajúcich prípustnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu možno považovať za jasné, zrozumiteľné a ústavne akceptovateľné.

14. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľov, podľa ktorej *„bolo rozhodnuté ináč ako navrhovala žalobkyňa a ako bolo pripustené súdom,... rozhodnutie spôsobom, ktorý nie je navrhovaný, je rozhodnutím, ktoré odníma možnosť účastníka konať pred súdom...“*, ústavný súd túto pre nedostatok právomoci nemohol posúdiť. Z dovolania, ktoré sťažovatelia podali proti rozsudku krajského súdu z 26. októbra 2011 a ktoré v kópii pripojili k sťažnosti doručenej ústavnému súdu, totiž nevyplýva, že by túto právnu argumentáciu uplatnili v konaní pred najvyšším súdom ako dovolacím súdom.

15. Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodiť aj povinnosť sťažovateľov efektívne uplatniť v konaní pred všeobecnými súdmi každú námietku na ochranu svojich základných práv, t. j. povinnosť uplatniť ju ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoj právny názor, podľa ktorého v prípade, ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08). Obdobne vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 284/08 ústavný súd uviedol, že ak sťažovateľ uplatní určitú námietku až v konaní pred ústavným súdom, hoci ju mohol predtým uplatniť v konaní pred iným orgánom verejnej moci, nemožno uznať, že splnil podmienky na vyčerpanie všetkých právnych prostriedkov nápravy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. IV. ÚS 100/07). Z toho vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodnúť o určitej námietke sťažovateľov nemožno založiť až jej uplatnením v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v prípade, ak ju sťažovatelia mohli uplatniť v napadnutom konaní, pričom podľa platného právneho poriadku o nej mohol a aj bol povinný meritórne

rozhodnúť iný orgán verejnej moci. Preto ak takáto situácia nastane, treba podľa názoru ústavného súdu sťažnosť v časti týkajúcej sa takejto námietky odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu.

16. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že nemal ústavnú a zákonnú právomoc posudzovať otázky týkajúce vlastníckeho práva žalobkyne, resp. sťažovateľov k predmetnej parcele, keďže tieto patrili do výlučnej ústavnej (čl. 142 ods. 1 ústavy) a zákonnej (§ 7 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) právomoci všeobecných súdov. Sťažovateľom však nič nebránilo, aby sa domáhali ústavno-súdneho prieskumu aj vo vzťahu k potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu z 26. októbra 2011, vo vzťahu ku ktorému by ústavný súd mohol posúdiť, či ním nedošlo k zásahu do označených práv sťažovateľov. Pre tento prípad ústavný súd majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy už v minulosti konštatoval, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania je sťažovateľom lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (III. ÚS 114/2010, porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54). Keďže však sťažovatelia, zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom), v petite sťažnosti nenamietali porušenie označených práv aj potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu a ústavný súd je sťažnosťou viazaný, nemohol pri rozhodovaní tejto veci ísť *ultra petitum* a posúdiť, či týmto rozsudkom krajského súdu nemohlo dôjsť k zásahu do ich práv. Povinnosti advokáta vyplývajúce zo zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je advokát povinný vykonávať tak, aby boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, III. ÚS 236/07, III. ÚS 334/09).

17. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní, neprichádzalo do úvahy rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľov, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie rozsudku – správne uznesenia, pozn.– najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2013